

Nu följer Indien i Kinas afrikanska spår

I skuggan av Kinas snabba expansion på den afrikanska kontinenten har den indiska regeringen och indiska företag utvecklat sina förbindelser med Afrika rejält.

NÄR DET GÄLLER TOTALA storleken på investeringar, lån och bistånd befinner man sig visserligen på efterkälken. Men flera afrikanska länder, till exempel Kenya, importerar mer varor från Indien än från Kina. Och ökningstakten i förbindelserna är även i Indiens fall imponerande.

I april i år togs ytterligare ett steg när ett högnivåmöte genomfördes i New Delhi med *India-Africa Forum* samlade regerings- och statschefer från tolv afrikanska länder och ledare i de viktigaste afrikanska organisationerna. Detta möte kom alltså knappt ett och ett halvt år efter det storstilade högnivåmötet mellan Kina och Afrika. Det hade ett likartat syfte, även om man från indisk sida ville ge intrycket att mötet inte är en del av konkurrensen mellan de stora asiatiska länderna. Ett huvudbudskap från den indiska sidan var "Vi är inte som kineserna". Med det menar man att Kina är inriktat på att komma åt Afrikas naturresurser, medan Indien är intresserat av att tillsammans med de afrikanska aktörerna skapa mervärde.

DE INDISKA LÖFTENA TILL DE AFRIKANSKA länderna liknar i hög grad de som Kina gjorde vid sitt högnivåmöte, om än i mindre skala. Man utlovade tullfritt tillträde för alla minst utvecklade länder (34 av totalt 50 finns i Afrika) för över 90 procent av antalet annars tullbelagda varor, en fördubbling av kreditvolymen och en ökning av biståndet.

De indiska företagen fortsätter att öka sina investeringar i Afrika. Utrikeshandeln har femdubblats under de senaste fem åren till en volym av omkring 25 miljarder USD (knappt hälften av Kinas motsvarande siffra, men nästan fem gånger större än den svenska handeln med Afrika).

En fördubbling av lånen till Afrika innebär totalt 5,4 miljarder USD över en femårsperiod. Dessa lån ska dels vara bilaterala, dels kunna lämnas till regionala organisationer, typ Afrikanska Unionen och NEPAD.

Som jämförelse utlovade Kina 5 miljarder USD över en treårsperiod plus en fond på 5 miljarder USD för att stödja kinesiska företags investeringar i Afrika.

DET INDISKA BISTÅNDET TILL AFRIKA ska öka till omkring 500 miljoner USD för en femårsperiod. Det är främst inriktat på utbildning, också vid indiska universitet, och kapacitetsuppbyggnad. Detta motsvarar per år mindre än det svenska biståndet till

enbart Moçambique och är väsentligt mindre än Kinas bistånd.

Kopplingarna mellan företagen och de statliga finansieringsinstituten är svagare i Indien än i Kina. De flesta företag är också privata. Det stora indiska konsortiet Tata Group är närvarande i 14 afrikanska länder, med flest investeringar i Sydafrika. Där man också har kontrakt på att bygga hotell inför VM i fotboll 2010. Ett exempel på samarbete åt andra hållet är att Mumbais flygplats moderniseras i ett samarbete mellan en indisk och ett sydafrikanskt företag.

Förutom Sydafrika är Nigeria, Egypten, Kenya de viktigaste länderna för de indiska storföretagen. I traditionella indiska handelspartnerländer längs Afrikas östkust – från Etiopien i norr till Moçambique i söder, inklusive ö-nationer som Mauritius och Seychellerna försöker de indiska företagen att klara konkurrensen från de kinesiska.

PÅ DET POLITISKA PLANET är Indien intresserat av att få afrikansk uppbackning i de pågående diskussionerna om att utvidga FN:s säkerhetsråd. I den utsträckning Sydafrika är direkt konkurrent med Indien lär den afrikanska solidariteten tala för att man väljer en representant från den egna kontinenten, men det är inte självklart att dessa två länder kommer att matchas mot varandra.

Är det ur afrikansk synpunkt någon skillnad mellan Indien och Kina som samarbetspartner?

De två ländernas samarbetskoncept är ungefär lika: krediter, bistånd, företagsinvesteringar, intresse för avtal om energi och mineraler, export av konsumtionsvaror till Afrika.

Kina satsar större och mer spektakulärt och är starkare inriktat på kontroll över afrikanska råvaror. De indiska aktörerna har åtminstone hittills varit lågmäldare i sin framtoning och skapat mindre kritik. Man importerar inte stor mängder arbetare från Indien till sina investeringar. De allt fler indiska aktörerna innebär att afrikanska regeringar och företag får större valfrihet både kommersiellt och politiskt och bidrar på marginalen att göra dem mindre beroende av de traditionella kontakterna i USA och Europa. Samtidigt ökar importkonkurrensen för afrikanska företag.

Kapplöpningen om Afrikas råvaror och marknader blir allt intensivare.

BERTIL ODÉN